

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova
Generalni direktorat za multilateralne poslove

Br: 6/4-900/24-1987-6

Podgorica, 20. septembar 2024. godine

Informacija o unapređenju statusa Crne Gore u Međunarodnoj organizaciji za Frankofoniju (OIF)

Crna Gora je dobila status posmatrača u Međunarodnoj organizaciji za Frankofoniju (OIF) na XIII Samitu Frankofonije u oktobru 2010. godine u Montreu (Švajcarska).

Od 2015. godine potpisana su 4 memoranduma o partnerstvu između Crne Gore i OIF-a na određeni period, dok se na godišnjem nivou potpisuju protokoli o subvenciji, kojima se definišu finansijske obaveze obje strane, koje su podijeljene na jednake djelove. Posljednji memorandum je potpisan 9. juna 2023. godine za period 2023-2026. godinu i još uvijek je važeći. Na sjednici Vlade Crne Gore od 1. juna 2023. godine, usvojena je Informacija o potrebi potpisivanja Memoranduma o partnerstvu koji se odnosi na frankofone nacionalne inicijative (2023-2026) između Međunarodne organizacije za Frankofoniju (OIF) i Crne Gore.

Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore redovno i u naznačenim rokovima implementira svoj dio obaveza koje proizilaze iz ovih međunarodnih ugovora. Kroz programe učenja francuskog jezika za diplomate i državne službenike, koji se organizuju u saradnji sa OIF-om, veliki broj polaznika iz redova državne uprave je stekao određena znanja iz francuskog jezika, što ukazuje na činjenicu da ovaj jezik i dalje zauzima važno mjesto u evropskoj pa čak i svjetskoj diplomatiji. Pored jezičkih obuka, organizuju se tehnički seminari i polaganje stručnog ispita o poznavanju terminologije na francuskom jeziku iz oblasti diplomatije i međunarodnih odnosa. Upotreba francuskog jezika je zastupljena u mnogim multilateralnim organizacijama: OUN, UNESCO, Unija za Mediteran, Dunavska komisija, EU, Grupa frankofonih ambasadora – GAF.

Skupština Crne Gore je dobila status pridružene članice u Parlamentarnoj skupštini Frankofonije (APF) 9. jula 2022. godine, čime je stekla pravo da kao novouključena članica organizuje godišnji sastanak Odbora za parlamentarne poslove, koji se smatra prvim frankofonim događajem u Crnoj Gori.

Univerzitet Crne Gore je član Univerzitetske agencije za Frankofoniju (AUF), dok je 2022. godine osnovana Frankofona kancelarija za zapošljavanje UCG (CEF Montenegro). Frankofoni televizijski kanali su više puta zabilježili turističke lokalitete Crne Gore, a zabilježen je veliki porast francuskih turista Crnoj Gori. U toku je razmatranje inicijative pristupanja crnogorskih opština Međunarodnom udruženju frankofonih gradonačelnika (AIMF), čije sjedište je u Parizu.

U pogledu položaja francuskog jezika u obrazovnom sistemu, učenje francuskog jezika je pokrenuto na predškolskom uzrastu od 2023. godine u državnim vrtićima zahvaljujući Programu učenja francuskog jezika na predškolskom uzrastu koji je odobren od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje 2014. godine, a predložen od strane Udruženja profesora francuskog jezika Crne Gore. Kao drugi strani jezik, uveden je u dvije osnovne škole po prvi put, a planira se otvaranje dvojezičnog odjeljenja u Gimnaziji „Slobodan Škerović“. Francuska evropska škola je otvorena 2018. godine i nastava se isključivo izvodi na francuskom jeziku, dok je jezik manje zastupljen u anglofonim privatnim školama u Crnoj Gori. Francuski jezik je izborni predmet u osnovnim i srednjim državnim školama, koji po izboru učenika dobija status obaveznog predmeta. Dodatno se izučava na Katedri za francuski jezik i književnost na Filološkom fakultetu, na Fakultetu za turizam i hotelijerstvo, kao i na Fakultetu političkih nauka. Na Univerzitetu Donja Gorica, sprovodi se program Međunarodno hotelijerstvo i menadžment u saradnji sa školom Vatel u okviru kojeg se izučava stručni francuski. Veliki broj programa razmjene je pokrenut i do sada su studenti i profesori imali prilike da pohađaju nastavu i sprovode istraživanja na jednom od francuskih i kanadskih fakulteta.

U okviru saradnje Univerziteta Crne Gore sa Univerzitetom Azurna obala u Nici, osnovan je Balkanski institut za nauku i inovacije 2018. godine sa sjedištem u Podgorici. Partnerstvo sa Univerzitetom Azurna obala u Nici je ojačano članstvom u ULISEUS mreži evropskih univerziteta, koja pored Univerziteta Crne Gore i Univerziteta Azurna obala okuplja još 6 univerziteta iz EU. Program akademske mobilnosti crnogorskih predavača se realizuje kroz saradnju sa brojnim univerzitetima u Francuskoj.

Imajući u vidu da je jedan od prioriteta crnogorske Vlade jačanje multilateralizma i posvećenost njegovim vrijednostima, te da Crna Gora ulaže napore u cilju pozicioniranja na multilateralnoj sceni, kroz aktivno djelovanje i konstantno razmatranje članstava u novim inicijativama, uključujući i frankofone, a pozivajući se na najavu tadašnjeg predsjednika Vlade i rukovodioca Ministarstva vanjskih poslova dr Dritana Abazovića o izmjeni statusa Crne Gore u OIF-u iz statusa posmatrača u status pridružene članice na XVIII Samitu Frankofonije u Đerbi 18. novembra 2022. godine, nameće se obaveza razmatranja novog statusa u OIF-u.

Unapređenjem statusa Crne Gore u OIF-u, obezbjeđuje se učešće države u procesu odlučivanja na redovnim sastancima OIF-a, praćenje tokova u cilju jačanja strateške pozicije ove organizacije na multilateralnom planu, veća solidarnost i udruživanje snaga kao odgovor na geopolitičke izazove koji utiču i na frankofoni svijet, zajedničko djelovanje s ciljem prevazilaženja konflikata i sukoba u frankofonom prostoru, međusobna saradnja i interkulturalnost. Dodatno, izmjenom statusa Crna Gora će još jednom potvrditi svoju dosljednost poštovanju vrijednosti Frankofonije, kao što su demokratija, mir, poštovanje ljudskih prava, različitosti, promocija jezika koji broji 321 milion govornika u svijetu, a u cilju uspostavljanja političke, kulturne, obrazovne i ekonomske saradnje sa zemljama u frankofonom prostoru, te veće integracije u multilateralnim okvirima.

Procedura upućivanja prijave za izmjenu statusa podrazumijeva tri koraka: 1) formalno upućivanje pisma namjere šefa države aktuelnom predsjedavajućem Samitu Frankofonije (Tuniska Republika) i generalnoj sekretarki OIF-a, 2) upućivanje aplikacionog formulara sa jasno naznačenim razlozima i argumentima za izmjenu statusa i 3) dolazak posmatračke misije OIF-a u Crnu Goru. Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović je, 23. maja 2024. godine, uručio pismo tuniskoj ambasadori prilikom predaje akreditivnih pisama, dok su pisma dostavljena diplomatskim putem Ambasadi Tuniske Republike u Beogradu i OIF-u u Parizu. Prijavni formular bi trebalo uputiti OIF-u prije održavanja Samita Frankofonije, kako bi dosije ušao u proceduru radi daljeg razmatranja. Ovogodišnji XIX Samit Frankofonije se održava 4-5. oktobra u Parizu, dok se dan ranije 3. oktobra održava 45. Ministarska konferencija Frankofonije. Samiti Frankofonije se održavaju svake druge godine, dok njihovom održavanju upravo prethode ministarske konferencije. Na samitima Frankofonije se razmatraju pitanja članstva ili unapređenja članstva u OIF-u.

Ova izmjena statusa bi podrazumijevala i značajno povećanje godišnjih finansijskih obaveza države prema OIF-u. Podsjećamo da je godišnja statutarna kontribucija za posmatrače uvećana za 100% za period od 2024-2027. godine shodno odluci na prošlogodišnjoj Ministarskoj konferenciji, te da je Ministarstvo vanjskih poslova u obavezi da uplati uvećanu godišnju kontribuciju u iznosu od 23 000 eura u statusu posmatrača ukoliko ostane u istom statusu, dok u statusu pridružene članice taj iznos bi bio značajno veći. Iznos statutarne godišnje kontribucije za pridružene članice se utvrđuje po osnovu obračuna BDP-a i tabele koja je usvojena na Ministarskoj konferenciji Frankofonije prošle godine. Procjenjuje se da bi ovaj iznos godišnje kontribucije mogao da iznosi oko 50 000 eura, što svakako nije projektovano budžetom za ovu godinu. U slučaju da se odobri Crnoj Gori status pridružene članice, ovaj iznos bi se planirao počev od 2025. godine.